

1920

N:r 405—434.

Utkom från trycket
den 9 juli 1920.

N:r 405.

(Rubrik och datum kungöras från predikstolen.)

Giftermålsbalk;

given Stockholms slott den 11 juni 1920.

Vi GUSTAF, med Guds nåde, Sveriges, Götas och Vendes Konung, göra veterligt: att Vi, med riksdagen, funnit gott förordna, att giftermålsbalken i Sveriges rikets lag skall hava följande lydelse:

1 KAP.

Om trolovning.

1 §.

Trolovning är sluten, då man och kvinna med vittnen, ringväxling eller annorledes överenskommit att ingå äktenskap med varandra.

2 §.

Dör en av de trolovade, äge den efterlevande återfå de gåvor han givit den andre för äktenskapets skull och ändock behålla vad han fått.

Brytes trolovning, äge en var av de trolovade återfå sina gåvor. Bär den ene huvudsakligen skulden, have han dock ej den rätt nu är sagd.

3 §.

Avlas barn i trolovning; brytes likväl trolovningen, och bär mannen huvudsakligen skulden därtill, give han kvinnan skäligt skadestånd. Sådant skadestånd må sättas att utgå på en gång eller å särskilda tider.

Är trolovad eljest huvudsakligen vållande till att trolovningen brytes, njute den andre ersättning allenast för förlust till följd av åtgärd, som han vidtagit för det tillämnade äktenskapet.

4 §.

Den, som enligt 2 kap. 2 eller 3 § ej må utan föräldrars eller annans samtycke ingå äktenskap, vare ej ersättningsskyldig efter 3 § andra stycket, med mindre han haft sådant samtycke till trolovningen.

Var mannen i fall, som i 3 § första stycket sägs, vid hävdandet under aderton år, vare han ej ersättningsskyldig i vidare mån, än om barn ej blivit avlat.

5 §.

Vill någon framställa anspråk enligt 2 eller 3 §, instämme han sin talan inom ett år från trolovningens upplösning. Försittes denna tid, vare rätt till talan förlorad.

6 §.

Avlas barn i trolovning, eller ingå efter barns avlelse föräldrarna trolovning med varandra; upplöses trolovningen genom mannens död, och är kvinnan i behov av underhåll, njute hon, såframt hon inom sex månader efter dödsfallet framställer sitt anspråk hos den som sitter i boet eller hos rätten eller domaren, skälig andel av hans kvarlåtenskap, dock ej utöver hälften därav.

2 KAP.

Om hinder mot äktenskap.

1 §.

Man under tjuguettt år eller kvinna under aderton år må ej träda i äktenskap utan Konungens tillstånd.

2 §.

Den, som är under tjuguettt år och ej förut varit gift, må ej ingå äktenskap utan föräldrarnas samtycke.

Är den ene av föräldrarna död eller sinnessjuk eller sinnesslö eller utan del i vårdnaden, eller kan yttrande från den ene ej utan märklig omgång eller tidsutdräkt inhämtas, vare den andres samtycke tillfyllest. Är sådant fall för handen beträffande båda föräldrarna, tage den trolovade samtycke av förmyndaren eller, där särskild förmyndare ej är nämnd, av annan giftoman, som rätten eller domaren på anmälan förordnar.

3 §.

Ej må den, som är omyndig förklarad, ingå äktenskap utan förmyndarens samtycke.

4 §.

Vägras samtycke i fall, som i 2 eller 3 § avses, äge rätten på ansökan tillåta äktenskapet, om skäl till vägran prövas ej vara för handen.

5 §.

Ej må den träda i äktenskap, som är sinnessjuk eller sinnesslö.

6 §.

Den, som är behäftad med fallandesot, vilken härrör av övervägande inre orsaker, eller med könssjukdom i smittosamt skede, må ej ingå äktenskap, med mindre Konungen finner skäligt tillåta äktenskapet.

7 §.

Äktenskap vare förbjudet mellan dem, som äro i rätt upp- och nedstigande släktskap med varandra, samt mellan syskon.

8 §.

Mellan ett syskon och det andras avkomling må äktenskap ej utan Konungens tillstånd ingås.

9 §.

Äktenskap må ej slutas mellan dem, av vilka den ene varit gift med den andres släkting i rätt upp- eller nedstigande led.

10 §.

Ej må någon träda i nytt gifte, så länge det tidigare äktenskapet består.

11 §.

Kvinna, som varit gift, må ej inom tio månader från äktenskapets upplösning ingå nytt gifte, med mindre det visas, att hon icke är havande från tiden före upplösningen, eller tio månader förflutit, sedan sammanlevnaden med mannen upphörde.

12 §.

Mellan adoptant och adoptivbarn må ej äktenskap ingås, så länge adoptivförhållandet består.

3 KAP.

Om lysning.

1 §.

Till äktenskap skall lysas i den svenska församling, där kvinnan är kyrkobokförd,

eller, om hon varken är eller bör vara kyrkobokförd i sådan församling, där hon vistas.

Lysning skall av bägge de trolovade sökas hos den präst, som för kyrkoböckerna.

2 §.

1 mom. Är mannen kyrkobokförd i annan svensk församling än i 1 § sägs, skall han, då lysning sökes, förete intyg om vad kyrkoböckerna i hans församling innehålla angående hans behörighet att ingå äktenskapet (*äktenskapsbetyg*).

Trolovad, som varken är eller bör vara kyrkobokförd i svensk församling, skall förete det motsvarande intyg av utländsk registerförare han kan anskaffa.

2 mom. Innehålla ej kyrkoböckerna eller intyg, varom i 1 mom. är sagt, upplysning om trolovads ålder, har han att annorledes förebringa utredning därom. Är trolovad i den ålder, att han enligt 2 kap. 1 § ej äger ingå äktenskapet utan Konungens tillstånd, skall han styrka, att sådant tillstånd givits.

3 mom. Äger trolovad enligt 2 kap. 2 eller 3 § ej ingå äktenskapet utan föräldrars eller annans samtycke, skall han visa, att sådant samtycke givits, eller att rätten jämlikt 2 kap. 4 § tillåtit äktenskapet.

4 mom. Är anledning antaga att trolovad är sinnessjuk eller sinnesslö, eller har trolovad varit sinnessjuk inom de tre sista åren, skall han med läkarintyg styrka, att sinnessjukdom eller sinnesslöhet icke kan hos honom påvisas.

5 mom. Trolovad skall, om han är känd för fallandesot, förete läkarintyg, att fallandesot, som härrör av övervägande inre orsaker, icke kan hos honom påvisas, men eljest avgiva skriftlig försäkran på heder och samvete, att han, såvitt honom är veterligt, icke är behäftad med fallandesot.

Trolovad skall ock avgiva skriftlig försäkran på heder och samvete, att han, såvitt honom är veterligt, icke lider av könssjukdom i smittosamt skede.

Vad sålunda är stadgat äge dock ej tillämpning med avseende å trolovad, som visar Konungens tillstånd att utan hinder av sjukdom, varom fråga är, ingå äktenskapet.

6 mom. En var av de trolovade skall avgiva skriftlig försäkran på heder och samvete att, såvitt honom är veterligt, de ej äro så besläktade eller besvägrade, som i 2 kap. 7 eller 9 § sägs, och, där ej till äktenskapet visas tillstånd jämlikt 2 kap. 8 §, att ej heller sådan släktskap, som där avses, honom veterligen föreligger.

7 mom. Det åligger en var av de trolovade att i skriftlig försäkran på heder och samvete uppgiva, huruvida han förut ingått äktenskap.

Har trolovad förut ingått äktenskap, och utvisa ej kyrkoböckerna eller intyg, som i 1 mom. sägs, att äktenskapet blivit genom makens död eller annorledes upplöst, skall han styrka att så skett.

8 mom. Har kvinnan varit gift, och utvisa ej kyrkoböckerna eller intyg, som i 1 mom. sägs, att hinder till följd av stadgandet i 2 kap. 11 § ej föreligger, skall hon styrka, att sådant hinder ej möter.

3 §.

Hava de trolovade fullgjort vad enligt 2 § åligger dem, och finner ej prästen hinder mot äktenskapet möta, utfärde han genast lysningssedel, med angivande av de trolovades fullständiga namn jämte yrke och hemvist; och varde den genom utfärdarens försorg kungjord i kyrkan tre söndagar i rad.

Sedan lysning skett, äge ej mannen eller kvinnan erhålla lysning till annat äktenskap, förrän fyra månader förflutit från sista lysningsdagen, med mindre den andra trolovade avlidit.

4 §.

Menar någon, att hinder mot äktenskapet möter, anmäle och styrke han det hos prästen.

5 §.

Är lysning fullbordad, och har ej hinder mot äktenskapet blivit jämligt 4 § hos prästen anmält och styrkt eller eljest blivit honom kunnigt, give han, när det äskas, de trolovade intyg om lysningen och att hinder för äktenskapets ingående ej möter (*lysningsbevis*).

6 §.

Är trolovad dödligt sjuk, eller kallas mannen till uppbrott mot fienden, må äktenskapet ingås, utan att lysning föregått.

7 §.

Äktenskapsbetyg må ej för trolovad utfärdas, med mindre samtycke därtill givits av den, med vilken äktenskapet skall ingås.

Den, som utfärdat äktenskapsbetyg, skall ombesörja, att kungörelse därom varder nästa söndag i kyrkan uppläst, varvid angives ej mindre bägge de trolovades fullständiga namn jämte yrke och hemvist än ock varest hinder mot äktenskapet må anmälas.

Har sådan kungörelse skett, må nytt äktenskapsbetyg ej utfärdas, förrän fyra månader förflutit från kungörandet eller, om lysning tillkommit, från sista lysningsdagen, med mindre den andra trolovade avlidit.

8 §.

Närmare bestämmelser angående intyg och försäkran, varom i detta kapitel är sagt, meddelas av Konungen.

4 KAP.

Om vigsel.

1 §.

Äktenskap ingås med kyrklig eller borgerlig vigsel.

2 §.

Kyrklig vigsel må äga rum:

inom svenska kyrkan, om båda de trolovade äro medlemmar av kyrkan eller den ene är medlem därav och den andre tillhör annat kristet trossamfund; och

inom främmande trossamfund, om Konungen förklarar dess prästerskap äga att förrätta vigsel samt antingen båda de trolovade äro medlemmar av samfundet eller, där samfundet är kristet, den ene är medlem därav och den andre av annat kristet trossamfund.

Konungen äger förordna, att medlem av utländskt evangeliskt-luterskt trossamfund skall hava samma rätt till kyrklig vigsel som medlem av svenska kyrkan.

3 §.

Till vigsel inom svenska kyrkan äga de trolovade välja den präst inom kyrkan de själva åstunda; dock vare annan ej skyldig viga än präst i församling, av vilken endera är medlem.

Inom främmande trossamfund förrättas vigsel av därtill behörig präst inom samfundet.

4 §.

Med borgerlig vigsel må äktenskap ingås, evad de trolovade kunde erhålla kyrklig vigsel eller ej.

5 §.

Behörig att förrätta borgerlig vigsel är: i stad lagfaren ledamot av magistraten eller, där magistrat ej finnes, stadsstyrelsens ordförande, och på landet landsfiskalen även-

som, där Konungen för visst område det medgiver, den som Konungens befallningshavande särskilt förordnar till vigselförrättare.

Borgerlig vigselförrättares åliggande att viga är ej beroende därav, att någon av de trolovade har sitt hemvist inom hans tjänstgöringsområde.

Är landsfiskal bosatt i stad, äge han jämväl inom staden förrätta vigsel, men vare ej pliktig därtill, med mindre någon av de trolovade har sitt hemvist inom hans distrikt.

6 §.

Är ej sådant fall för handen, varom i 3 kap. 6 § sägs, må vigsel ej ske, med mindre lysning är fullbordad; och varde vigsel ändå vägrad, om hinder mot äktenskapet är vigselförrättaren kunnigt. Utan lysningsbevis må ej annan viga än präst, som för kyrkoböckerna där lysning skett.

Har lysning blivit fullbordad, men är vigsel ej förrättad inom fyra månader därefter eller, om de trolovade eller endera tillhör den nomadiserande lappbefolkningen, inom ett år, må vigsel ej vidare på denna lysning ske.

7 §.

Vilja de trolovade viga utan föregående lysning, efter vad i 3 kap. 6 § sägs, åligge trolovad, som är kyrkobokförd i svensk församling, att, om vigselförrättaren ej för denna församlings böcker, förete äktenskapsbetyg; och skall i övrigt i fråga om villkor för erhållande av vigsel vad i 3 kap. 2 och 3 §§ är beträffande lysning stadgat äga motsvarande tillämpning.

8 §.

Vigsel förrättas i släktingars eller andra vittnens närvaro.

Vid vigseln skola de trolovade, samtidigt tillstådes inför vigselförrättaren, på hans fråga avgiva sitt ja och samtycke till äktenskapet samt därpå av honom förklaras för äkta makar.

I övrigt lände till efterrättelse, vid vigsel inom svenska kyrkan föreskrifterna i kyrkohandboken, vid vigsel inom främmande trossamfund dess kyrkobruk och vid borgerlig vigsel de bestämmelser, som varda av Konungen meddelade.

Präst, som förrättat vigsel, giva makarna ofördröjligen bevis därom. Vad vid borgerlig vigsel förekommit skall upptagas i särskilt protokoll enligt de närmare föreskrifter Konungen meddelar.

9 §.

Vigsel vare utan verkan, om den ej förrättats av präst, som äger behörighet att viga, eller av borgerlig vigselförrättare, eller om därvid ej så tillgått, som i 8 § andra stycket är föreskrivet; men ej skall vigsel anses ogill, på den grund att eljest icke så förfarits, som i 8 § är sagt, eller vigselförrättaren överskridit sin behörighet eller vederbörlig lysning ej föregått.

5 KAP.

Allmänna bestämmelser om makars rättsförhållanden.

1 §.

Man och hustru äro skyldiga varandra trohet och bistånd; de hava att i samråd verka för familjens bästa.

2 §.

Makarna äro pliktiga att, var efter sin förmåga, genom tillskott av penningar, verksamhet i hemmet eller annorledes bidraga till att bereda familjen det underhåll, som med avseende å makarnas villkor må anses tillbörligt. Till familjens underhåll skall

räknas vad som erfordras för den gemensamma hushållningen och barnens uppfostran samt för tillgodoseende av vardera makens särskilda behov.

3 §.

Lämnar vad ena maken enligt 2 § har att tillskjuta icke tillgång till bestridande av utgifterna för hans särskilda behov och de utgifter, han eljest med hänsyn till makarnas levnadsförhållanden enligt sed har att ombesörja för familjens underhåll, vare andra maken pliktig att i lämpliga poster tillhandahålla honom erforderliga penningmedel. Rätt till sådant bidrag tillkomme dock ej make, som visar oförmåga att handhava medel eller av annan särskild orsak icke bör äga ombesörja utgifterna.

4 §

Vad med tillämpning av 2 och 3 §§ av ena maken överlämnats till den andre för tillgodoseende av hans särskilda behov vare hans egendom

5 §.

Gör make sig skyldig till uppenbar försummelse av sin underhållsplikt, varde han, om andra maken det yrkar, av rätten förpliktad att till denne utgiva bidrag till de utgifter för familjens underhåll, vilkas ombesörjande enligt sed ankommer på honom eller rätten med hänsyn till omständigheterna finner skäligen böra anförtros honom.

6 §.

Har ena maken under ett kalenderår för familjens tillbörliga underhåll haft utgifter, som uppenbarligen överstiga vad enligt 2 § ålegat honom för underhållet tillskjuta, äge han, om ej annat avtalats eller med hänsyn till omständigheterna får antagas vara avsett, av andra maken utfä ersättning för vad av sagda utgifter må anses belöpa på denne.

Talan om ersättning må ej väckas, sedan ett år förflutit efter kalenderårets utgång.

Rätt till ersättning må ej göras gällande av annan än den ersättningsberättigade själv, ej heller i den ersättningsskyldiges konkurs.

7 §.

Leva makar på grund av söndring åtskilda, åligge ändock make att enligt de i 2 § stadgade grunder bidraga till andra makens underhåll; dock må, om ena maken huvudsakligen bär skulden till sammanlevnadens hävande, andra maken ej förpliktas utgiva bidrag till hans underhåll, med mindre synnerliga skäl därtill äro.

Om bidrag till barnens underhåll i fall, som avses i första stycket, stadgas i lagen om barn i äktenskap.

8 §.

I fall, som avses i 7 §, må, såvitt det med hänsyn till vardera makens levnadsförhållanden och omständigheterna i övrigt finnes skäligt, make förpliktas att till nyttjande lämna andra maken lösören, vilka vid sammanlevnadens hävande ingingo i det för makarnas gemensamma begagnande avsedda bohaget eller utgjorde andra makens arbetsredskap. Har ena maken tillhörig egendom sålunda lämnats den andre till nyttjande, skall avtal, som ägaren må med tredje man träffa angående egendomen, ej lända till inskränkning i andra makens nyttjanderätt.

9 §.

Utan hinder av vad rätten beslutit om bidrag, som i 5 eller 7 § sägs, äge rätten på endera makens yrkande annorlunda förordna därom, när väsentligen ändrade förhållanden påkalla det.

10 §.

Avtal i fråga, som avses i 2, 3, 7 eller 8 §, må på ena makens yrkande av rätten jämkas, om avtalet finnes uppenbart obilligt eller väsentligen ändrade förhållanden påkalla det.

11 §.

Makarna vare pliktiga giva varandra de upplysningar rörande sina ekonomiska förhållanden, som erfordras för bedömande av varderas underhållsskyldighet.

12 §.

En var av makarna äge att för den dagliga hushållningen eller barnens uppfostran med förpliktande verkan jämväl för andra maken ingå sådana rättshandlingar, som sedvanligen företagas för dessa ändamål. Rättshandlingen skall anses vara ingången i syfte att förplikta jämväl andra maken, såvida ej annat framgår av omständigheterna.

Rättshandling, varom i första stycket sägs, vare ej förpliktande för andra maken, om den, med vilken rättshandlingen slöts, insåg eller bort inse, att det, som anskaffades genom rättshandlingen, ej var erforderligt.

Vad sålunda är stadgat skall ej äga tillämpning, om makarna på grund av söndring leva åtskilda.

13 §.

Missbrukar make den honom enligt 12 § tillkommande behörighet, må han kunna på yrkande av andra maken av rätten förklaras behörigheten förlustig.

Sådant beslut varde av rätten upphävt, om makarna enas därom eller förändrade förhållanden visas hava inträtt.

Om rättens beslut, som i denna paragraf avses, skall ofördröjligen genom rättens försorg anmälan göras till äktenskapsregistret samt kungörelse införas i allmänna tidningarna och tidning inom orten.

14 §.

Är ena maken för bortovaro eller sjukdom ur stånd att själv ombesörja sina angelägenheter; har han ej nämnt fullmäktig, och är ej heller förmyndare eller god man för honom förordnad, äge andra maken företräda honom, när angelägenhet yppar sig, som ej utan olägenhet kan uppskjutas, uppbära avkastningen av hans egendom och annan hans inkomst samt, om det för anskaffande av medel till familjens underhåll oundgängligen tarvas, pantsätta eller avyttra honom tillhörig egendom. Fast egendom må ej i något fall intecknas eller avyttras, med mindre rätten, efter inhämtande av yttrande från hans närmaste fränder, som vistas i riket, medger det.

Vad nu är stadgat äge ej tillämpning, om makarna på grund av söndring leva åtskilda.

15 §.

Hustrun erhåller med vigseln mannens släktnamn; dock må hon bära sitt eget och mannens namn i förening, om hon gör anmälan därom i den ordning Konungen bestämmer.

6 KAP.

Om makars egendom.

1 §.

En var av makarna äge giftorätt i den egendom, som andra maken vid äktenskapets ingående har eller sedermera förvärvar, och som ej enligt vad nedan är stadgat skall vara hans enskilda. Makes egendom, vari giftorätt äger rum, kallas hans giftorättsgods.

I fråga om rättighet, som ej kan överlätas eller eljest är av personlig art, skola bestämmelserna om giftorätt äga tillämpning, allenast såvitt de ej strida mot vad med avseende å rättigheten särskilt gäller.

2 §.

Över sitt giftorättsgods råde make med de inskränkningar, som följa av vad i 3—6 §§ sägs.

Vid äktenskapets upplösning, så ock vid boskillnad eller hemskillnad tage vardera maken eller hans arvingar hälften av makarnas behållna giftorättsgods, såvida ej annorlunda i denna balk stadgas.

3 §.

Make vare pliktig så vårda sitt giftorättsgods, att det ej otillbörligen minskas andra maken till förfång.

4 §.

Make må ej avhända sig eller med inteckning för gäld belasta fast egendom, vari andra maken har giftorätt, utan att denne skriftligen med två vittnen samtycker därtill. Är andra maken omyndig eller bortovarende, ankomme på förmyndare eller god man att giva samtycke, varom nyss är sagt. Särskilt samtycke vare ej erforderligt, om den make, som vill företaga åtgärden, är förmyndare eller god man för andra maken.

Har make företagit åtgärd, som i första stycket sägs, utan erforderligt samtycke, vare den ogill, om andra maken eller dennes förmyndare eller gode man väcker klander därå; han instämme dock sin talan inom tre månader, sedan han fick kännedom om åtgärden, och senast inom ett år, efter det lagfart eller inteckning beviljades.

Vad i denna paragraf är stadgat om fast egendom skall äga motsvarande tillämpning i avseende å tomträtt; och skall vad i andra stycket sägs om lagfart gälla om inskrivning.

5 §.

Ej må make utan andra makens samtycke avhända sig eller pantsätta lösören, i vilka denne har giftorätt, och vilka ingå i det för makarnas gemensamma begagnande avsedda bohaget eller utgöra andra makens nödiga arbetsredskap eller äro avsedda för barnens personliga bruk. Är andra maken omyndig, ankomme likväl på honom själv att giva samtycke, som nyss är sagt, såvida han ej är sinnessjuk eller sinnesslö. Är han sinnessjuk eller sinnesslö, eller kan yttrande från honom ej utan märklig omgång eller tidsutdräkt inhämtas, vare sådant samtycke ej erforderligt.

Har make företagit rättshandling, som i första stycket sägs, utan erforderligt samtycke, och var ej den, med vilken rättshandlingen ingicks, i god tro, vare rättshandlingen ogill, om andra maken väcker klander därå; han instämme dock sin talan inom tre månader, sedan han fick kännedom om rättshandlingen, och senast inom ett år, från det godset utgavs.

6 §.

Vägras samtycke i fall, som i 4 eller 5 § avses, äge rätten på ansökan tillåta åtgärd, varom fråga är, om skäl till vägran finnes ej vara för handen.

7 §.

Har make genom brottslig gärning uppsåtligen bragt andra maken om livet, eller har han, när annan sålunda dräpt denne, haft sådan del i brottet, som i 3 kap. 1—6 §§ strafflagen sägs, vare han förlustig sin giftorätt i den egendom, som tillhört den döde.

8 §.

Enskild egendom vare:

1. egendom, som genom äktenskapsförord förklarats skola vara enskild;
2. egendom, som make erhållit i gåva av annan än andra maken med villkor att den skall vara enskild, eller som make bekommit genom testamente med sådant villkor, eller som tillfallit make i arv och om vilken arvlåtaren genom testamente meddelat sådan föreskrift;
3. vad som trätt i stället för egendom, som under 1 eller 2 sägs, såvida ej annorlunda föreskrivits genom den rättshandling, på grund av vilken egendomen är enskild.

Avkastning vare ej på grund av rättshandling, varom i denna paragraf sägs, enskild, såvida det ej särskilt föreskrivits genom rättshandlingen.

9 §.

Hava makar upprättat förteckning över egendom, som tillhör vardera maken eller en av dem, och är förteckningen med deras underskrift bekräftad på heder och samvete samt försedd med intyg av vittnen om underskriften och dagen därför, skall vid tvist, villkendera maken egendomen tillhör, förteckningen äga vitsord, såframt det ej visas eller må på grund av särskilda omständigheter antagas, att den är oriktig. Sådant vitsord tillkomme dock ej förteckningen, om tvisten uppstår vid utmätning, som sker inom ett år från förteckningens upprättande, eller i konkurs, vilken följer på ansökning, som gjorts inom samma tid.

7 KAP.

Om makars gäld.

1 §.

En var av makarna svare med sitt giftorättsgods och sin enskilda egendom för den gäld, som han gjort före äktenskapet eller under dess bestånd.

2 §.

Är i äktenskapet gäld gjord av bägge makarna, svare de en för bägge och bägge för en för gälden, såvida ej annat avtalats.

Samma lag vare, där ena maken gjort gäld, för vilken enligt 5 kap. 12 § jämväl andra maken svarar.

3 §.

Häftar hustrun jämte mannen för gäld, som båda makarna eller endera gjort genom rättshandling av den i 5 kap. 12 § avsedda beskaffenhet, och vill borgenären söka hustrun för gälden, skall han anhängiggöra sin talan inom två år från förfallodagen eller, om gälden skall betalas vid anfordran, från dess uppkomst; förlämnas denna tid, vare rätt till talan mot henne förlorad.

Varder hustrun försatt i konkurs, vare hon ej pliktig att för dessförinnan gjort gäld av beskaffenhet, som i första stycket avses, ansvara med egendom, som hon under konkursen eller därefter förvärvat.

4 §.

Sedan i anledning av boskillnad, hemskillnad eller äktenskapets upplösning bodelning verkstälts, svare hustrun för gäld, varom i 3 § sägs, och vilken uppkommit före boskillnadsansökningen, hemskillnaden eller äktenskapets upplösning, allenast intill värdet av den enskilda egendom, hon ägde, då boskillnaden söktes, hemskillnaden vanns eller äktenskapet upplöstes, och den egendom, som vid bodelningen tillades henne. Skall i anledning av hemskillnad eller äktenskapets upplösning bodelning ej äga rum, svare hustrun efter hemskillnaden eller äktenskapets upplösning för gäld, som nyss är sagd, allenast intill värdet av den egendom, hon hade, när hemskillnaden vanns eller äktenskapet upplöstes.

Häftade egendom, som i första stycket sägs, på grund av inteckning eller ej, är särskilt för annan gäld än där avses, varde motsvarande del av egendomens värde ej medräknad.

5 §.

Vad i 3 och 4 §§ är stadgat skall ej äga tillämpning, om hustrun iklätt sig vidsträcktare betalningsansvar.

8 KAP.

Om äktenskapsförord; så ock om andra rättshandlingar mellan makar.

1 §.

Trolovade eller makar äge genom äktenskapsförord bestämma, att egendom, som tillhör eller tillfaller en av dem och som eljest skulle vara hans giftorättsgods, skall tillhöra honom enskilt. Genom äktenskapsförord må ock avtalas, att egendom, som eljest skulle vara ena makens enskilda, skall vara hans giftorättsgods, såvida ej annat följer av vad i 6 kap. 8 § 2 sägs.

Utöver vad nu är sagt må ej genom avtal mellan trolovade eller makar stadgas avvikelse från vad denna balk innehåller om makars egendom.

2 §.

Vill trolovad till sin trolovade giva egendom att tillfalla honom vid äktenskapets ingående, eller vill make giva något åt sin make, skall därom upprättas äktenskapsförord. Sådant förord vare dock ej erforderligt, när fråga är om sedvanliga skänker, vilkas värde ej står i missförhållande till givarens villkor.

Utfästelse av trolovad eller make att under äktenskapet till andra maken utgiva penningar eller annat vare, såvida vederlag ej utgår, icke bindande, även om skriftligt fordringsbevis överlämnas.

3 §.

Make, å vars inkomst under loppet av ett kalenderår uppkommit besparing, äge, utan upprättande av äktenskapsförord, före utgången av följande året till andra maken utan vederlag överlåta egendom till belopp motsvarande högst hälften av vad som besparats. Sådän överlåtelse vare dock ej gällande mot borgenärer, med mindre därom upprättats skriftlig, med vittnen styrkt handling, däri jämväl besparingens storlek angivits, samt överlåtaren hade kvar egendom, som uppenbarligen motsvarade hans gäld.

4 §.

Hava makar utan upprättande av äktenskapsförord träffat avtal sig emellan om överlåtelse av egendom, äge make mot borgenärer återöpa avtalet, allenast om det visas eller må på grund av omständigheterna antagas, att avtalet icke är av sådan beskaffenhet, att för dess giltighet kräves upprättande av äktenskapsförord.

5 §.

Har gåva skett, som i 2 § sägs, och är ej sådant fall för handen, som i första stycket andra punkten av samma lagrum avses; kan gäld, för vilken givaren häftade, då gåvan enligt 12 § blev gällande, ej betalas av honom, svare andra maken för vad som brister intill värdet av den överlåtna egendomen, om han ej kan styrka, att givaren hade kvar egendom, som uppenbarligen motsvarade hans gäld. Om vederlag utgått, skall dess värde avräknas från värdet av den överlåtna egendomen. Har denna helt eller delvis gått förlorad utan mottagarens vållande, njute han motsvarande befrielse från ansvar.

Har givaren blivit försatt i konkurs eller vid utmätning befunnits sakna tillgång att betala sin gäld eller, om han är köpman, inställt sina betalningar, eller finnes han eljest vara på sådant obestånd, att det måste antagas, att gäld, som i första stycket avses, ej varder rätteligen gulden, svare andra maken för gälden intill det belopp, som i nämnda stycke sägs, även om det ej är utrett vad som brister hos givaren.

Därest talan om gåvans återvinning till givarens konkursbo är anhängig, må mottagarens ansvar enligt denna paragraf icke göras gällande.

6 §.

Biträder ena maken den andre i hans förvärvsverksamhet, njute han, även om överenskommelse om gottgörelse ej träffats, skälig ersättning för sitt arbete, om det med hänsyn till arbetets art och omständigheterna i övrigt må anses tillbörligt, att ersättning skall utgå.

Har ej talan om utfående av ersättning för biträde, varom i första stycket sägs, anhängiggjorts före utgången av kalenderåret efter det, då arbetet verkställdes, vare rätt till talan förlorad, såvida ej annat avtalats.

7 §.

Är egendom av ena maken överlämnad till den andres förvaltning, och hava makarna avtalat eller kan det med hänsyn till omständigheterna antagas hava varit av dem avsett, att den, som mottagit egendomen, skulle äga använda avkastningen till familjens underhåll, skall vid tvist, i vilken mån avkastningen härtill åtgått, vad han uppgiver äga vitsord, såframt ej annat visas eller må på grund av omständigheterna antagas.

Har make, som överlämnat egendom till andra makens förvaltning, avstått från rätt att, när han det vill, återkalla uppdraget, vare det ej bindande.

8 §.

Om avtal rörande makes underhållsskyldighet och om vissa avtal med avseende å förestående hemskillnad eller upplösning av äktenskap, så ock om avtal rörande bodelning eller vad därmed äger samband stadgas i 5, 11 och 13 kap. denna balk.

9 §.

Trolovad eller make må, ändå att han är omyndig, sluta äktenskapsförord; tage dock förmyndarens samtycke, såvida ej fråga är allenast om överlåtelse av egendom, varöver han själv äger råda.

Samma lag vare om överlåtelse, som avses i 3 §; och skall vad i sagda paragraf stadgas om villkor för överlåtelsens giltighet mot borgenärer tillämpas jämväl beträffande förmyndarens samtycke till överlåtelsen.

10 §.

Äktenskapsförord skall av de trolovade eller makarna skriftligen upprättas och be styrkas med vittnen. Kräves förmyndarens samtycke, skall ock det givas på sätt nu är sagt.

11 §.

Äktenskapsförord skall ingivas till rätten i den ort, där mannen bör svara i tvistemål, som röra hans person, eller, om mannen ej är skyldig att i mål, som nyss sagts, svara vid svensk domstol, till rätten i den ort, där hustrun bör svara i sådana mål. Finnes ej behörig domstol enligt vad nu är sagt, varde förordet ingivet till Stockholms rådstuvurätt.

Rätten intage äktenskapsförordet i protokollet och översände ofördröjligen en be styrkt avskrift därav till den myndighet, som för äktenskapsregistret, med uppgift om dagen, då förordet ingavs till rätten; låte ock i fall, som i 2 § avses, om ingivandet införa kungörelse i allmänna tidningarna och tidning inom orten.

Innehåller förordet ej fullständig upplysning om makarnas namn, yrke och hemvist, infordre rätten sådan uppgift och meddele den till registreringsmyndigheten. Är ej bestyrkt avskrift av förordet till rätten ingiven, låte rätten på sökandens bekostnad ombesörja sådan avskrift.

12 §.

Är äktenskapsförord slutet mellan trolovade, vare det gällande från äktenskaps ingående, om det ingives till rätten, i stad inom en månad och å landet senast å det ting,

som infaller näst efter en månad, sedan äktenskapet ingicks. Eljest vare förord ej gällande, förrän det ingivits till rätten.

9 KAP.

Om boskillnad.

1 §.

Make vare berättigad att efter ansökan vinna boskillnad:

1. om andra maken genom vanvård av sina ekonomiska angelägenheter, genom missbruk av rätten att råda över sitt giftorättsgods eller genom annat otillbörligt förfarande vållar väsentlig minskning därav eller fara för sådan minskning; och
2. om andra makens bo är avträtt till konkurs.

2 §.

Makar äge ock vinna boskillnad, när de äro ense därom.

3 §.

All egendom, som make förvärvar efter det boskillnad blivit sökt, vare, om boskillnad beviljas, makens enskilda egendom.

4 §.

Sedan boskillnad beviljats, skall bodelning äga rum, och skall vad därvid tillfaller make vara hans enskilda egendom.

5 §.

Till dess bodelning sker, äge vardera maken, såvitt ej av stadgandet i 6 § annat för-
anledes, fortfarande råda över det giftorättsgods, som tillhörde honom, då boskillnads-
ansökningen gjordes; och vare maken pliktig att vid bodelningen avgiva redovisning
för sin förvaltning av godset och den avkastning, som därav fallit.

6 §.

Är boskillnad sökt, och har, då ansökningen gjorts allenast av ena maken, skälig
anledning därtill visats, skall, såvida endera maken det äskar och det finnes erforderligt
till betryggande av hans rätt, giftorättsgods, varöver andra maken enligt 5 § äger råda,
till värde motsvarande vad av nämnda gods kan antagas vid bodelningen tillkomma
den förre, sättas under särskild vård och förvaltning, till dess boskillnadsansökningen
prövats och, om den bifalles, bodelning skett eller ock boskillnadsansökningen förfallit;
dock må sådant avskiljande ej mot andra makens bestridande äga rum, såvida han ställer
säkerhet, som av rätten godkännes, för vad av godset bör vid bodelningen tillkomma
sökanden. Har boskillnad beviljats, äge en var av makarna, enligt vad nu är sagt, på-
kalla, att giftorättsgods, varöver andra maken äger råda, sättas under särskild vård
och förvaltning, till dess bodelning skett.

Vid meddelande av förordnande, som i första stycket sägs, må jämväl givas närmare
bestämmelser om användande av godset eller dess avkastning för familjens underhåll
eller eljest till nödiga utgifter.

7 §.

Giftorättsgods, varöver make enligt 5 § äger råda, må utan hinder av ansökan om bo-
skillnad eller dom därå utmätas för hans gäld. Är sådant gods enligt 6 § satt under
särskild vård och förvaltning, må det dock ej utmätas för hans gäld, såvida ej jämväl
andra maken svarar för gälden eller godset på grund av inteckning eller eljest särskilt
häftar därför.

8 §.

Avträdes, innan bodelning ägt rum, makes egendom till konkurs, eller har bodelning
i anledning av makes konkurs återgått, stände det giftorättsgods, varöver maken enligt

5 § äger råda, under konkursboets förvaltning, till dess genom bodelning blivit bestämt vad som skall tillfalla maken; och vare emellertid konkursboet oförhindrat försälja egendomen, om det finnes erforderligt.

Förordnande, varom i 6 § sägs, vare, då konkurs inträffar, förfallet.

9 §.

Har ej under boskillnadsmålet uppteckning skett av vardera makens tillgångar och skulder, sådana de voro, när ansökningsen om boskillnad gjordes, skall, sedan boskillnad beviljats, sådan uppteckning förrättas. Bouppteckning skall av makarna med edsförpliktelse underskrivas och en avskrift därav till rätten eller domaren ingivas.

Har avskrift av bouppteckning ej inkommit inom tre månader, från det boskillnadsdomen gavs, förordne rätten eller domaren magistratsperson; landsfiskal, rättens betjänt eller annan lämplig person att verkställa uppteckningen; och åligge det make att under edsförpliktelse redligen uppgiva sina tillgångar och skulder. Förrättningsmannen har att till rätten eller domaren översända en avskrift av bouppteckningen.

Är boskillnad sökt och har, då ansökningsen gjorts allenast av ena maken, skälig anledning därtill visats, skall rätten eller domaren, om ena maken det äskar, meddela förordnande om boupptecknings förrättande, efter vad förut i denna paragraf är sagt; och åligge det förrättningsmannen att tillställa vardera maken ett exemplar av bouppteckningen ävensom att till rätten eller domaren insända en avskrift därav med under rättelse om dagen, då makarna erhållit bouppteckningen.

Riktigheten av upprättad bouppteckning vare make pliktig att med ed inför rätten fästa, om det yrkas av andra maken eller av borgenär. vilkens fordran tillkommit före bodelningen.

10 KAP.

Om återgång av äktenskap.

1 §.

Har äktenskap slutits, ehuru däremot var hinder, varom sägs i 2 kap. 7, 9 eller 10 §, skall till återgång dömas.

För hinder, som avses i 2 kap. 10 §, äge dock återgång ej rum, om det tidigare äktenskapet är upplöst, utan att talan om återgång blivit väckt.

Allmän åklagare vare pliktig yrka äktenskaps återgång; och må talan därom föras jämväl av vardera maken samt för hinder, som avses i 2 kap. 10 §, av den omgiftes make i det tidigare giftet.

2 §.

Var make vid vigseln sinnessjuk eller sinnesslö, gånge äktenskapet på hans talan åter. Har han ej yrkat återgång inom sex månader, från det sjukdomen blev botad, vare han sin rätt till talan förlustig.

Hade andra maken vid vigseln ej kunskap om sinnessjukdomen eller sinnesslöheten, äge jämväl han vinna återgång, såframt han väcker talan inom sex månader, från det han fick sådan kunskap, och senast inom tre år från vigseln; dock må talan om återgång för sinnessjukdom ej anställas, sedan sjukdomen blivit botad.

3 §.

Äktenskap gånge ock på makes yrkande åter:

1. om han vid vigseln befann sig i tillfällig sinnestörvring eller annat sådant tillstånd, som utesluter rättslig handlingsförmåga;
2. om han av misstag lät sig viga vid annan än sin trolovade eller utan att vilja ingå äktenskap;

3. om honom ovetande andra maken vid vigseln led av fallandesot, som härrör av övervägande inre orsaker, könssjukdom i smittosamt skede eller spetälska eller var obotligt vanför till äktenskap;

4. om han bedragits till äktenskapet, därigenom att han blivit av andra maken genom falsk uppgift eller svikligt förtigande vilseledd angående vem denne är eller angående sådana omständigheter rörande hans tidigare liv, som skäligen bort avhålla den bedragne från äktenskapets ingående; eller

5. om han blivit tvungen till äktenskapet.

Återgång äge ej rum, såvida ej maken instämt sin talan inom sex månader, sedan tillstånd, som i 1 sägs, upphörde eller han fick kunskap om återgångsskäl, varom i 2, 3 eller 4 förmäles, eller blev fri från tvång, som i 5 avses; och må talan om återgång ej i något fall väckas, sedan tre år förflutit från vigseln.

Talan om återgång må ej heller anställas för könssjukdom, om maken ej blivit smittad och sjukdomen ej längre är i smittosamt skede, eller för annan sjukdom, sedan den blivit botad.

4 §.

I fråga om verkan av återgång skall, såvida ej nedan är annorlunda stadgat, vad om äktenskapsskillnad är föreskrivet äga motsvarande tillämpning.

Vad i 11 kap. 20 § är för där avsedda fall stadgat om uppteckning av vardera makens tillgångar och skulder och om edfästande av sådan uppteckning skall äga motsvarande tillämpning, när mål om återgång är anhängigt eller till återgång blivit dömt.

5 §.

Då äktenskap återgår, skall vid bodelningen så anses, som om den egendom, en var av makarna vid vigseln hade eller efteråt förvärvat genom arv, gåva eller testamente, varit hans enskilda.

6 §.

Sker återgång jämlikt 1 §, och var ena maken vid vigseln i god tro men den andre ej, äge den förre rätt till skadestånd, efter vad som med avseende å makarnas förmögenhetsförhållanden och övriga omständigheter prövas skäligt.

Vinner make återgång jämlikt 2 § första stycket eller 3 §, och var den omständighet, som föranledde återgången, vid vigseln känd för andra maken, njute ock den make, på vars talan äktenskapet går åter, skadestånd, som nyss är sagt.

Skadestånd må sättas att utgå på en gång eller å särskilda tider.

Anspråk på skadestånd skall, därest fråga ej är allenast om jämkning av avtal, som makarna med hänsyn till återgången träffat, vid talans förlust framställas i målet om återgång.

7 §.

Efter återgång vare makarna ej pliktiga försörja varandra.

8 §.

Går äktenskap åter jämlikt 1 §, och var mannen vid vigseln i god tro men hustrun ej, eller vinner mannen återgång jämlikt 2 § första stycket eller 3 §, och var den omständighet, som föranledde återgången, vid vigseln känd för hustrun, varde, om mannen i målet om återgång det äskar, förbud henne meddelat att vidare bära hans namn.

9 §.

Upplöses genom makes död äktenskap, som jämlikt 1 § bort gå åter, skall, såframt yrkande därom göres senast vid bodelningen, makarnas giftorättsgods så delas, som hade återgång skett.

Samma lag vare, om äktenskap, som jämlikt 2 eller 3 § kan dömas att återgå, genom döden upplöses och tillämpning av nyss sagda regler äskas av den efterlevande maken,

om han ägde vinna återgång, eller av annan bodelägare, om den avlidne hade sådan rätt och han förde talan om återgång eller intill sin död befann sig i sådant tillstånd, som i 2 § eller 3 § 1 sägs.

10 §.

Efterlevande make, som vid andra makens död ägde vinna återgång av äktenskapet, njute, såframt han senast vid bodelningen det yrkar, skadestånd efter de i 6 § givna reglerna.

11 §.

Hade äktenskap bort gå åter för hinder, som sägs i 2 kap. 10 §, och dör den omgifte, skall rätt till ersättning, pension eller annan ekonomisk förmån, som är tillagd efterlevande make, såvida ej annat av omständigheterna framgår, anses tillkomma maken i första giftet.

11 KAP.

Om hemskillnad och äktenskapsskillnad.

1 §.

Makar, som finna sig på grund av djup och varaktig söndring ej kunna fortsätta sammanlevnaden, äge, när de äro ense därom, vinna rättens dom å sammanlevnadens hävande (*hemskillnad*).

2 §.

Gör ena maken sig skyldig till grov försummelse av sin plikt att försörja andra maken eller barnen, eller åsidosätter han eljest i märklig mån sina plikter mot dem, eller är han hemfallen åt missbruk av rusgivande medel, eller för han ett lastbart liv, äge andra maken vinna hemskillnad, såvida ej med hänsyn till hans eget förhållande eller andra särskilda omständigheter ändock skäligen kan fordras, att han fortsätter sammanlevnaden.

Har på grund av stridighet i lynne och tänkesätt eller av annan orsak uppstått djup och varaktig söndring mellan makarna, och vill endera erhålla hemskillnad, vare han därtill berättigad, såvida ej med hänsyn till hans förhållande eller andra särskilda omständigheter ändock skäligen kan fordras, att han fortsätter sammanlevnaden.

3 §.

Hava makar efter vunnen hemskillnad levat åtskilda ett år, och är sammanlevnaden ej heller därefter upptagen, varde på talan av endera dömt till äktenskapsskillnad.

4 §.

Om makar utan dom å hemskillnad på grund av söndring leva åtskilda sedan minst tre år, äge en var av dem vinna äktenskapsskillnad; dock må ej till äktenskapsskillnad dömas, om endast ena maken vill skiljas och med hänsyn till hans förhållande eller andra särskilda omständigheter äktenskapet finnes skäligen icke böra på hans talan upplösas.

5 §.

Har ena maken egenvilligt och utan giltig orsak undandragit sig sammanlevnaden två år och ej sedermera upptagit den, äge andra maken vinna skillnad i äktenskapet.

6 §.

Är ena maken borta, och vet man ej, att han inom de tre sista åren varit vid liv, äge andra maken vinna äktenskapsskillnad.

7 §.

Har ena maken, i strid mot vad i 2 kap. 10 § är stadgat, ingått nytt gifte, äge andra maken vinna äktenskapsskillnad, såframt han anställer talan därom inom sex månader, från det han fick kunskap om den nya vigseln.

8 §.

Bryter ena maken äktenskapet med hor, eller övar han annan straffbar otukt, have andra maken rätt till äktenskapsskillnad, såvida han ej varit delaktig i gärningen eller samtyckt därtill; han instämme dock sin talan inom sex månader efter erhållen kunskap om gärningen och senast inom tre år, sedan den begicks, eller vare förlustig sin rätt.

9 §.

Har make, som lider av könssjukdom i smittosamt skede, med vetskap eller misstanke därom genom könsumgänge utsatt andra maken för fara att bliva smittad, äge denne vinna skillnad i äktenskapet, såvida han ej med vetskap om faran låtit utsätta sig därför. Dock må ej dömas till skillnad, med mindre talan därom anställes inom sex månader, från det maken fick veta, att han blivit utsatt för smittofara, ej heller om maken ej blivit smittad och sjukdomen, när talan anställes, ej längre är i smittosamt skede.

10 §.

Stämplrar ena maken mot den andres liv, eller förövar han grov misshandel mot andra maken, äge denne rätt till skillnad i äktenskapet; han instämme dock vid talans förlust maken inom sex månader efter erhållen kunskap om gärningen och senast inom tre år, sedan den begicks.

11 §.

Varder ena maken dömd till straffarbete i tre år eller svårare straff, äge andra maken vinna skillnad i äktenskapet.

Dömes ena maken till straffarbete på viss tid understigande tre år, dock minst sex månader, eller till fängelse eller tvångsarbete i minst ett år, och yrkar andra maken äktenskapsskillnad, pröve rätten, huruvida med hänsyn till vad den dömd låtit komma sig till last och övriga omständigheter skillnad må ske. Samma lag vare, om ena maken varder av utländsk domstol dömd till frihetsstraff i minst ett år och andra maken på den grund vill skiljas.

För straffdom må dock skillnad ej äga rum, om andra maken varit delaktig i brottet eller samtyckt därtill.

Vill make vinna skillnad, enligt vad nu är sagt, instämme han andra maken inom sex månader efter erhållen kunskap om domen och senast inom tre år, sedan den föll, eller have förlorat sin talan.

12 §.

Är ena maken hemfallen åt missbruk av rusgivande medel, må på talan av andra maken dömas till äktenskapsskillnad, när rätten finner synnerliga skäl därtill föranleda.

13 §.

Är ena maken sinnessjuk; har sjukdomen under äktenskapet fortfarit tre år, och finnes ej skäligh förhoppning om den sjukes varaktiga återställande till hälsan, have andra maken rätt till äktenskapsskillnad.

14 §.

All egendom, som make förvärvar, efter det hemskillnad vunnits, vare hans enskilda.

15 §.

När till hemskillnad blivit dömt, skall bodelning äga rum, och skall vad därvid tillfaller make vara hans enskilda egendom.

16 §.

Till dess bodelning sker, äge vardera maken, såvitt ej av stadgandet i 17 § annat föranledes, fortfarande råda över det giftorättsgods, som tillhörde honom, då hemskillnaden beviljades; och vare maken pliktig att vid bodelningen avgiva redovisning för sin förvaltning av godset och den avkastning, som därav fallit.

17 §.

Om endera maken det äskar och det finnes erforderligt till betryggande av hans rätt, skall giftorättsgods, varöfver andra maken enligt 16 § äger råda, till värde motsvarande vad av nämnda gods kan antagas vid bodelningen tillkomma den förre, sättas under särskild vård och förvaltning, till dess bodelning skett; dock må sådant avskiljande ej mot andra makens bestridande äga rum, såvida han ställer säkerhet, som av rätten godkännes, för vad av godset bör vid bodelningen tillkomma sökanden.

Vid meddelande av förordnande, som i första stycket sägs, må jämväl givas närmare bestämmelser om användande av godset eller dess avkastning för familjens underhåll eller eljest till nödiga utgifter.

18 §.

Giftorättsgods, varöfver make enligt 16 § äger råda, må utan hinder av dom å hemskillnad utmätas för hans gäld. Är sådant gods enligt 17 § satt under särskild vård och förvaltning, må det dock ej utmätas för hans gäld, såvida ej jämväl andra maken svarar för gälden eller godset på grund av in-teckning eller eljest särskilt häftar därför.

19 §.

Avträdes, innan bodelning ägt rum, makes egendom till konkurs, eller har bodelning i anledning av makes konkurs återgått, stände det giftorättsgods, varöfver maken enligt 16 § äger råda, under konkursboets förvaltning, till dess genom bodelning blivit bestämt vad som skall tillfalla maken; och vare emellertid konkursboet oförhindrat försälja egendomen, om det finnes erforderligt.

Förordnande, varom i 17 § sägs, vare, då konkurs inträffar, förfallet.

20 §.

Har ej under hemskillnadsmålet uppteckning skett av vardera makens tillgångar och skulder, skall, sedan hemskillnad beviljats, sådan uppteckning förrättas. Bouppteckning skall av makarna med edsförpliktelse underskrivas och en avskrift därav till rätten eller domaren ingivas.

Har avskrift av bouppteckning ej inkommit inom tre månader, från det hemskillnadsdomen gavs, förordne rätten eller domaren magistratsperson, landsfiskal, rättens betjänt eller annan lämplig person att verkställa uppteckningen; och åligge det make att under edsförpliktelse redligen uppgiva sina tillgångar och skulder. Förrättningsmannen har att till rätten eller domaren översända en avskrift av bouppteckningen.

Är mål om hemskillnad anhängiggjort, och har, då talan är väckt allenast av ena maken, skälig anledning därtill visats, äge rätten eller domaren, om ena maken det äskar, meddela förordnande om boupptecknings förrättande, efter vad förut i denna paragraf är sagt; och åligge det förrättningsmannen att till rätten eller domaren insända en avskrift av bouppteckningen.

Riktigheten av upprättad bouppteckning vare make pliktig att med ed inför rätten fästa, om det yrkas av andra maken eller av borgenär, vilkens fordran tillkommit före bodelningen.

21 §.

Bestämmelserna i 15—20 §§ äge ej tillämpning, om till följd av äktenskapsförord eller boskillnad ingendera maken har giftorättsgods.

22 §.

Vinner make hemskillnad enligt 2 § första stycket, och är den honom vid bodelningen tillkommande egendomen ringa, äge rätten på hans yrkande förordna, att han vid bodelningen må av makarnas giftorättsgods uttaga nödigt behag ävensom arbetsredskap och andra lösören, som erfordras till fortsättande av hans näring, även om därigenom

den andres lott skulle lida inskränkning. Vad nu är stadgat skall ej lända till minskning i den rätt, som enligt 13 kap. 4 § tillkommer vardera maken.

23 §.

Vad i 15—20 §§ är stadgat för det fall, att makar vunnit hemskillnad, eller att mål om hemskillnad är anhängiggjort, skall äga motsvarande tillämpning, när till äktenskapskillnad är dömt eller mål därom är anhängiggjort, såframt ej till följd av äktenskapsförord, boskillnad eller hemskillnad ingendera maken har giftorättsgods.

Vinner make äktenskapsskillnad på grund av förhållande, som innefattar grov kränkning från andra makens sida, eller på grund av dennes missbruk av rusgivande medel, skall vad i 22 § är stadgat äga motsvarande tillämpning.

24 §.

Sker äktenskapsskillnad på grund av ena makens förhållande, varigenom han grovt kränkt den andre, eller efter hemskillnad, som vunnits på grund därav att ena maken grovt åsidosatt sina plikter mot den andre, njute denne skadestånd, efter vad med avseende å makarnas förmögenhetsförhållanden och övriga omständigheter prövas skäligt.

Skadestånd må sättas att utgå på en gång eller å särskilda tider.

Anspraak på skadestånd skall, där fråga ej är allenast om jämkning av avtal, som makarna med hänsyn till skillnaden träffat, vid talans förlust framställas i skillnadsmålet.

25 §.

Hava makar vunnit hemskillnad, åligge ändock make att enligt de i 5 kap. 2 § stadgade grunder bidra till den andres tillbörliga underhåll; dock må, om ena maken huvudsakligen bär skulden till hemskillnaden, den andre ej förpliktas giva underhållsbidrag, med mindre synnerliga skäl därtill äro.

26 §.

Varda makar skilda i äktenskapet, och finnes den ene efter skillnaden bliva i behov av bidrag till sitt tillbörliga underhåll, äge rätten ålägga andra maken utgöra sådant bidrag, efter vad med avseende å hans förmåga samt övriga omständigheter prövas skäligt. Underhållsbidrag må likväl ej tillerkännas make, som huvudsakligen bär skulden till skillnaden. Bidraget kan, såframt den underhållsskyldiges förmögenhetsförhållanden och omständigheterna i övrigt därtill föranleda, bestämmas till visst belopp, som den underhållsskyldige har att en gång för alla utgiva till den underhållsberättigade. Är bidraget bestämt att utgå på särskilda tider, och träder den berättigade i nytt gifte, skall bidrag ej vidare utgå.

Anspraak på underhållsbidrag till franskild make skall, såvida fråga ej är allenast om jämkning av avtal, som makarna med hänsyn till skillnaden träffat, vid talans förlust framställas i skillnadsmålet.

27 §.

Om åliggande för rätten att vid hemskillnad och äktenskapsskillnad förordna, vilken av makarna skall erhålla vårdnaden om barnen, så ock om bidrag till barnens underhåll i dessa fall stadgas i lagen om barn i äktenskap.

28 §.

Utan hinder av vad rätten förut beslutit om bidrag till makes underhåll, äger rätten på endera makens yrkande annorledes förordna därom, när väsentligt ändrade förhållanden påkalla det; dock må underhållsbidrag till franskild make ej utdömas, såframt talan därom blivit ogillad, eller höjas utöver förut bestämt belopp.

Vad i denna paragraf är stadgat äge ej tillämpning, om någon förpliktats att till franskild makes underhåll utgiva visst belopp en gång för alla.

29 §.

Är avtal, som makar med avseende å förestående hemskillnad eller äktenskaps-
skillnad träffat om bodelning eller vad därmed äger samband, om skadestånd eller om
bidrag till makes underhåll, uppenbart obilligt för ena maken, må det, om avtalet ej
slutits under hemskillnad, på hans talan av rätten jämkas. Sådant klander skall vid
talans förlust väckas senast i skillnadsmålet, om äktenskapsskillnad sker jämlikt 3 §,
men eljest inom ett år, från det skillnad i äktenskapet meddelades.

30 §.

Flytta makar, som vunnit hemskillnad, åter samman; förfalle verkan av hemskill-
naden utom beträffande frågor, om vilka i 14—20 §§ är stadgat.

31 §.

Hustrun äge efter äktenskapsskillnad behålla det namn hon genom äktenskapet
erhållit eller återtaga det namn hon hade såsom ogift.

12 KAP.

Vissa bestämmelser med avseende å äktenskaps upplösning genom makes
död.

1 §.

Då make dött, skall bodelning ske, såvida ej till följd av äktenskapsförord, boskill-
nad eller hemskillnad ingendera maken vid dödsfallet hade giftorättsgods.

2 §.

Innan all veterlig gäld, för vilken den döde svarade, blivit gulden eller medel till
betalning av gälden satts under särskild vård, må bodelning ej äga rum, med mindre
efterlevande maken och den dödes arvingar äro ense därom eller den dödes egendom
blivit avträdd till konkurs.

3 §.

Till dess bodelning sker, tillkomme förvaltningen av den dödes giftorättsgods hans
arvingar och efterlevande maken i förening, med iakttagande av vad i avseende å för-
valtningen är särskilt stadgat.

4 §.

Efterlevande make äge, såvitt ej av stadgandet i 5 § annat föranledes, fortfarande
råda över det giftorättsgods, som tillhörde honom vid dödsfallet; och vare maken plik-
tig att vid bodelningen avgiva redovisning för sin förvaltning av godset och den avkast-
ning, som därav fallit.

5 §.

Om den avlidnes arvingar det äska och det finnes erforderligt till betryggande av
deras rätt, skall giftorättsgods, varöver efterlevande maken enligt 4 § äger råda, till
värde motsvarande vad av nämnda gods kan antagas vid bodelningen tillkomma dem,
sättas under särskild vård och förvaltning, till dess bodelning skett; dock må sådant
avskiljande ej mot efterlevande makens bestridande äga rum, såvida han ställer säker-
het, som av rätten godkännes, för vad av godset bör vid bodelningen tillkomma ar-
vingarna.

Vid meddelande av förordnande, som i första stycket sägs, må jämväl givas närmare
bestämmelser om användande av godset eller dess avkastning för efterlevande makens
och barnens underhåll eller eljest till nödiga utgifter.

6 §.

Giftorättsgods, varöver efterlevande make enligt 4 § äger råda, må utan hinder av
andra makens död utmätas för den förres gäld. Är sådant gods enligt 5 § satt under

särskild vård och förvaltning, må det dock ej utmätas för efterlevande makens gäld, såvida ej jämväl den döde svarade för gälden eller godset på grund av in-teckning eller eljest särskilt häftar därför.

7 §.

Avträdes, innan bodelning ägt rum, endera makens egendom till konkurs, eller har bodelning i anledning av sådan konkurs återgått, stånde det gifterättsgods, som vid tiden för dödsfallet tillhörde gäldenären, under konkursboets förvaltning, till dess genom bodelning blivit bestämt vad som skall tillfalla konkursboet; och vare emellertid konkursboet oförhindrat försälja egendomen, om det finnes erforderligt.

Förordnande, varom i 5 § sägs, vare, då konkurs inträffar, förfallet.

13 KAP.

Om bodelning.

1 §.

Bodelning, som skall äga rum i anledning av boskillnad, äktenskaps återgång, hemskillnad, äktenskapsskillnad eller ena makens död, skall företagas i den ordning, som i ärvdabalken är stadgad om arvskifte, och med iakttagande därjämte av bestämmelserna i detta kapitel.

Vad i detta kapitel sägs om make skall, när make är död, tillämpas beträffande hans arvingar, såvida ej annorlunda stadgas.

2 §.

Häftar make för gäld, som tillkommit, innan ansökning om boskillnad blivit gjord eller äktenskapets återgång, hemskillnad eller äktenskapsskillnad vunnits, eller, om bodelningen äger rum till följd av ena makens död, före dödsfallet, skall av den gäldbundne makens gifterättsgods tilläggas honom egendom till täckning av gälden eller, om bägge makarna häfta för denna, av den del av gälden, som makarna emellan belöper på honom.

Är gälden gjord före äktenskapets ingående, och häftade, då äktenskapet ingicks, enskild egendom eller egendom, som i 6 kap. 1 § andra stycket avses, och som ej skall ingå i bodelningen, på grund av in-teckning eller eljest särskilt för gälden, eller har maken under äktenskapet ådragit sig gälden genom vanvård av sina ekonomiska angelägenheter eller genom annat otillbörligt förfarande eller till förvärv eller förkovran av egendom, som nyss är sagd, skall tilldelning, varom i första stycket stadgas, äga rum allenast för den del av gälden, för vilken betalning ej kan erhållas ur sådan egendom.

3 §.

Sedan tilldelning för gäld ägt rum, enligt vad i 2 § sägs, skall återstoden av makarnas gifterättsgods delas lika mellan dem, såvida ej annat föranledes av vad i 6 kap. 7 §, 10 kap. 5 eller 9 §, 11 kap. 22 § eller 23 § andra stycket eller ock av vad här nedan i 4—12 §§ sägs.

4 §.

Vardera maken eller, om ena maken är död, den efterlevande äge från delningen undantaga honom tillhöriga kläder och andra föremål, som tjäna uteslutande till hans personliga bruk, dock ej till högre värde än med hänsyn till makarnas villkor kan anses skäligt.

5 §.

Varder gifterättsgods tillagt ena maken till täckning av gäld, som i 2 § andra stycket sägs, äge andra maken erhålla vederlag därför av makarnas gifterättsgods.

6 §.

Har make genom vanvård av sina ekonomiska angelägenheter, genom missbruk av rätten att råda över sitt giftorättsgods eller genom annat otillbörligt förfarande vållat, att detta väsentligen minskats, äge andra maken erhålla vederlag därför av makarnas giftorättsgods. Räcker det ej till, och har den vederlagsskyldige enskild egendom, gånge för hälften av vad som brister vederlag ut av den enskilda egendom, som ej erfordras för täckning av gäld.

7 §.

Rätt till vederlag, som i 6 § sägs, tillkomme ock make, om andra maken använt sitt giftorättsgods till förvärv eller förkovran av sin enskilda egendom eller av egendom, som i 6 kap. 1 § andra stycket avses, och som ej skall ingå i bodelningen, eller till betalning av sådan före äktenskapets ingående gjord gäld, som i 2 § andra stycket omförmäles.

8 §.

Make, som använt sin enskilda egendom till förkovran av sitt giftorättsgods, njute vederlag av detta.

9 §.

Har make tillkommande vederlag ej kunnat till fullo utgå, äge han ej för bristen fordran hos andra maken.

10 §.

Skadestånd, som enligt 10 kap. 6 eller 10 § eller 11 kap. 24 § tillkommer make och är till betalning förfallet, skall vid bodelningen utgå av vad därvid tillkommer andra maken utöver egendom till täckning av denne åvilande gäld. Samma lag vare beträffande till betalning förfallet underhållsbidrag, som make jämlikt 11 kap. 26 § har att en gång för alla utgiva till andra maken.

11 §.

Häfta makarna, en för bägge och bägge för en, för gäld, som i 2 § avses, äge en var av dem fordra, att den andre betalar så stor del av gälden, som makarna emellan belöper på denne, eller ock ställer maken säkerhet för betalningen. Sker det ej, skall, om den som framställt yrkandet påfordrar det och ställer säkerhet för gäldens betalning, egendom till täckning av nämnda del av gälden tilldelas honom av vad vid bodelningen tillkommer andra maken utöver egendom till täckning av annan gäld; och vare den förre makarna emellan ensam ansvarig för gäldens betalning.

12 §.

Sker bodelning i anledning av makes död, och är den egendom, som därvid tillkommer efterlevande maken, ringa, äge han av makarnas giftorättsgods uttaga nödigt behag ävensom arbetsredskap och andra lösören, som erfordras till fortsättande av hans näring, även om därigenom arvingarnas lott skulle lida inskränkning.

13 §.

Vid lotternas utläggning äge vardera maken eller, om endera är död, den efterlevande på sin lott bekomma arbetsredskap och andra lösören, som erfordras till fortsättande av hans näring. Därefter vare en var av makarna berättigad att på sin lott erhålla den till hans giftorättsgods hörande egendom han önskar. Fastighet, som tillhör ena makens giftorättsgods, så ock annan till ena makens giftorättsgods hörande egendom, som det av särskild anledning kan vara av intresse för honom att behålla, vare han, även om egendomen i värde överstiger vad på hans lott belöper, berättigad bekomma, om han lämnar penningar till fyllnad av andra makens lott.

Skall ena makens enskilda egendom gå i betalning för vederlag, som i 6 eller 7 § sägs, gånge vederlaget ut i egendom, som maken själv äger anvisa.

Rätt, varom i första stycket sista punkten sägs, tillkomme, när make är död, ej andra

arvingar än bröstarvingar; och njute de sådan rätt allenast beträffande fastighet, som maken förvärvat från släkting i rätt uppstigande led eller sådan släktings dödsbo.

14 §.

Har vid bodelningen make eftergivit vad enligt bestämmelserna i detta kap. tillkommer honom, och kan gäld, som uppstått före bodelningen, ej betalas av honom, svare andra maken för vad som brister intill värdet av vad han för mycket bekommit, såvida han ej kan visa, att hans make efter bodelningen hade kvar egendom, som uppenbarligen motsvarade honom då åvilande gäld. Har den make, som gjort eftergiften, blivit försatt i konkurs eller vid utmätning funnits sakna tillgång att betala sin gäld eller, om han är köpman, inställt sina betalningar, eller finnes han eljest vara på sådant obestånd, att det måste antagas, att gäld, som i första punkten avses, ej varder rätteligen gulden, svare andra maken för gälden intill det värde, som i nämnda punkt sägs, även om det ej är utrett vad som brister hos den förre.

Är bodelning förrättad mellan ena maken och den andres arvingar, och hava arvingarna bekommit för mycket, svare de, en för alla och alla för en, för betalningsskyldighet, som i första stycket sägs.

Vad i denna paragraf är stadgat skall, när bodelning äger rum i anledning av ena makens död, ej tillämpas i fråga om gäld, för vilken den döde haftade.

15 §.

Då bodelning skett, äge make ingiva den däröver upprättade handlingen till rätten; och skall anmälan om ingivandet och dagen därför ofördröjligen göras till äktenskapsregistret samt kungörelse införas i allmänna tidningarna och tidning inom orten. Har make vid bodelningen i märklig mån eftergivit sin rätt, och avträdes hans egendom till konkurs på grund av ansökning, som gjorts inom ett år från bodelningshandlingens ingivande till rätten, gånge bodelningen, efter vad i konkurslagen sägs, på borgenärernas talan åter.

Vad i första stycket andra punkten stadgas äge, när make är död, ej tillämpning, om eftergiften gjorts av hans arvingar.

14 KAP.

Om medling mellan makar.

1 §.

Föreligger fall, som avses i 11 kap. 2 § första stycket, eller uppstår eljest söndring mellan makar, eller uppkommer dem emellan tvist om underhållsskyldigheten eller angående fråga, som avses i 8 kap. 6 eller 7 §, äge make påkalla medling av präst i svensk församling, där makarna eller endera är kyrkobokförd, eller av präst inom sådan församling av främmande trosbekännare, som har rätt till offentlig religionsövning, och som makarna eller endera tillhör, eller av någon, som häradshövdingen i den ort eller rättens ordförande i den stad, där makarna eller endera har sitt hemvist, på begäran utsett att företaga medlingen, eller ock av den, som enligt vad i 2 § sägs, i den kommun, där makarna eller endera har sitt hemvist, utsetts att vara medlare i tvister mellan makar.

2 §.

Har kommun beslutit, att inom kommunen skola utses medlare i tvister mellan makar, eller visar sig eljest behov av sådana medlare, skall på landet kommunalnämnden, i Stockholm överståthållarämbetet och i annan stad magistraten eller, där magistrat ej finnes, stadsstyrelsen till medlare utse minst en man och en kvinna. Medlare utses

för två kalenderår. Avgår medlare, innan den tid utlupit, för vilken han är utsedd, varde annan utsedd för den återstående tiden.

3 §.

Medlare äger kalla makarna att sammankomma inför sig. Han skall på lämpligt sätt göra sig underrättad om anledningen till söndringen eller tvisten och söka förlika makarna.

15 KAP.

Vissa bestämmelser om rättegången.

Äktenskapsmål.

1 §.

Äktenskapsmål äro mål, däri tvisten är, huruvida man och kvinna äro i äktenskap förenade med varandra, så ock mål om återgång av äktenskap, hemskillnad och äktenskapsskillnad.

2 §.

Fråga, huruvida man och kvinna äro i äktenskap förenade med varandra, må ej bli föremål för särskild rättegång annorledes än såsom tvist dem emellan men må eljest komma under prövning, när helst någons rätt är av frågan beroende.

3 §.

För sinnessjuk eller sinnesslö föres i äktenskapsmål talan av förmyndaren.

4 §.

Äktenskapsmål instämmes till rätten i den ort, där svaranden har sitt hemvist. Har han ej hemvist inom riket, höre målet till rätten i den ort, där mannen och kvinnan senast haft gemensamt hemvist eller, om de ej här haft sådant, där kändens hemvist är. Skall talan föras mot såväl mannen som kvinnan, vare den rätt behörig, där båda eller endera har sitt hemvist eller, om ingendera här har sådant, där de senast haft gemensamt hemvist. Finnes ej behörig domstol, efter vad nu är sagt, upptages målet av Stockholms rådstuvurätt.

Vilja båda makarna erhålla hemskillnad enligt 11 kap. 1 § eller äktenskapsskillnad enligt 11 kap. 3 eller 4 §, göre de ansökan därom hos den rätt, som enligt första stycket är laga domstol i mål mot dem bägge.

Fråga om återgång eller äktenskapsskillnad för brott, därför ansvar yrkas, må ock väckas vid den rätt, där brottmålet är anhängigt.

5 §.

Äger svaranden ej känt hemvist inom riket, och har upplysning ej kunnat vinnas, var han uppehåller sig, må stämningen delgivas på sätt i 11 kap. 9 § andra stycket rättegångsbalken sägs, även om fall ej är för handen, som där avses.

Har svaranden gjort anmälan i enlighet med bestämmelserna i tredje och fjärde styckena av sagda paragraf, äge dock vad nu är sagt ej tillämpning.

6 §.

Rätten må, om part det begär, förordna, att äktenskapsmål skall handläggas inom stängda dörrar.

7 §.

Uteblir svarande, som behörigen erhållit del av stämningen, och visar ej laga förfall, äge rätten ändock företaga målet till avgörande. Varder mål sålunda avgjort, skall vad i 12 kap. 3 och 4 §§ rättegångsbalken sägs om återvinning ej i något fall äga tillämpning.

8 §.

Mål om hemskillnad enligt 11 kap. 1 § varde ej till prövning upptaget, såframt det ej visas, att medling ägt rum, efter vad i 14 kap. sägs.

Mål om hemskillnad enligt 11 kap. 2 § må icke upptagas, med mindre det visas, att medling ägt rum, eller att svaranden underlåtit att på kallelse infinna sig till medling eller ej kunnat anträffas med kallelse. Skall målet upptagas, ehuru medling ej föregått, och finner rätten, att tillfälle till medling bör beredas, skall målet uppskjutas och lämplig person av rätten utses till medlare; och gälle om sådan medlare vad i 14 kap. 3 § sägs. Hørsammar make ej kallelse att infinna sig inför medlaren, eller har av annan orsak medling ej skett före den dag, till vilken målet blivit uppskjutet, äge vidare uppskov för medling ej rum, med mindre båda makarna det äska.

9 §.

Rätten har att sörja för fullständig utredning och äger för sådant ändamål införskaffa erforderlig bevisning. Ej vare parts erkännande av viss omständighet gällande, såvida det ej styrkes av annan bevisning. Ed må ej bjudas.

Vad sålunda är stadgat skall ej äga tillämpning beträffande särskilda, i sammanhang med huvudsaken förekommande frågor, om vilka parterna kunna träffa avtal.

Har rätten förordnat, att part skall personligen inställa sig, och kommer han ej, varde han, om så finnes lämpligt, till rätten hämtad.

Varder någon enligt rättens förordnande inkallad såsom vittne eller för att upplysningsvis höras, skall beträffande ersättning av allmänna medel för inställelsen och sådan ersättnings återgåldande i tillämpliga delar gälla vad i avseende å brottmål är stadgat.

10 §.

Ej må på grund av makes sinnessjukdom eller sinnesslöhet dömas till återgång av äktenskap eller till äktenskapsskillnad, med mindre läkarintyg angående sjukdomen blivit företett. Närmare bestämmelser om sådant intyg meddelas av Konungen.

11 §.

I mål om återgång av äktenskap, hemskillnad eller äktenskapsskillnad äge rätten, på yrkande av endera maken, att för tiden intill dess laga kraft ägande dom föreligger förordna, efter vad som skäligen finnes, om sammanlevnadens hävande och om bidrag av ena maken till den andres underhåll, så ock förbjuda makarna vid vite av fängelse eller böter att besöka varandra.

Vid förordnande om sammanlevnadens hävande äge rätten bestämma, vilken av makarna må sitta kvar i hemmet; och äge denne make innehava och nyttja de andra maken tillhöriga lösören, som ingå i bohaget, såvida ej rätten beträffande viss egendom annorlunda förordnar. Sådan bestämmelse skall, om till återgång, hemskillnad eller äktenskapsskillnad dömes, gälla, till dess bodelning sker. Om den nyttjanderätt till ena maken tillhörig egendom, som enligt vad nu är sagt kan tillkomma den andre, gälle vad i 5 kap. 8 § sägs.

Är å landet stämning uttagen, men har målet ej förevarit vid rätten, äge domaren på ansökan av kâranden meddela förordnande, varom nu är sagt. Innan förordnande meddelas, skall tillfälle beredas svaranden att yttra sig över ansökningsen. Har förordnande meddelats, tåge rätten vid första rättegångstillfället i målet under omprövning, huruvida förordnandet skall äga bestånd.

Beslut, varom i denna paragraf är sagt, gånge i verkställighet lika med laga kraft ägande dom men kan när som helst av rätten återkallas.

12 §.

Då till hemskillnad dömes, äge rätten, på makes yrkande, att för tid, som prövas skälig, meddela vitesförbud, varom i 11 § första stycket sägs.

13 §.

Finnes i mål om äktenskaps återgång, hemskillnad eller äktenskapsskillnad, att prövning av särskild i sammanhang med huvudsaken förekommande fråga föranleder tidsutdräkt, äge rätten, om det å någondera sidan yrkas, särskilt företaga målet i övrigt till slutligt avgörande.

14 §.

Vid allmän underrätt skall föras förteckning över alla där anhängiggjorda hemskillnadsmål, utvisande för varje mål alla sådana åtgärder och av rätten eljest meddelade beslut, som angå boet.

När hemskillnad blivit beviljad, skall underrättelse därom insändas till äktenskapsregistret.

Boskillnadsmål.

15 §.

Boskillnad sökes skriftligen hos rätten i den stad eller å landet hos domaren i den ort, där mannen bör inför domstol svara i tvistemål, som röra hans person, eller, om mannen ej är skyldig att i mål, som nyss sagts, svara vid svensk domstol, hos rätten eller domaren, där hustrun bör svara i sådana mål. Finnes ej behörig domstol, enligt vad nu är sagt, varde målet upptaget av Stockholms rådstuvurätt.

Är i stad ej rättegångsdag, och finnes ej någon satt att å rättens vägnar mottaga inlagor, må ansökningen ingivas till rättens ordförande.

16 §.

Finner rätten eller domaren, att ansökning om boskillnad ej kan upptagas på den grund att den är ställd till orätt domstol eller av annan orsak, varde beslut därom tecknat å ansökningen.

17 §.

Är ansökning gjord av bägge makarna, och möter ej hinder för dess upptagande, meddele rätten eller domaren genast beslut om boskillnaden, såvida ej anstånd därmed enligt 20 § skall äga rum.

18 §.

Är ansökning om boskillnad gjord allenast av endera maken, teckne rätten eller domaren å ansökningen kallelse å makarna att inställa sig vid rätten, i stad senast inom åtta dagar och på landet å viss dag under pågående eller näst infallande lagtima ting eller ock å urtima ting, om sådant åskas.

Kallelsen skall genom sökandens försorg delgivas andra maken. Är denne ej tillstädes å den för inställelsen utsatta dagen, och visas ej, att kallelsen blivit delgiven i så god tid, att maken kunnat iakttaga inställelse, eller ock att för delgivningen mött hinder, vare ansökningen förfallen. Har maken särskilda gånger blivit med kallelsen sökt i sitt hemvist, utan att maken själv eller ombud kunnat träffas eller upplysning vinnas var maken uppehåller sig, utsätte rätten dag för ärendets vidare behandling och förelägge genom kungörelse, som införes i allmänna tidningarna tre gånger, sista gången minst en månad före nämnda dag, maken att infinna sig vid rätten.

Kommer ej maken, när kallelse behörigen skett, vare det ej hinder för boskillnadsmålets vidare handläggning.

19 §.

Har å landet make, som skall höras över boskillnadsansökningen, till domaren ingivit skriftligt medgivande till ansökningen, skall domaren, såvida ej anstånd enligt 20 § skall äga rum, genast meddela beslut om boskillnaden; och varde målets behandling vid rätten inställd.

20 §.

Har make, som sökt boskillnad, innan ansökningen beviljats, påkallat upprättande av bouppteckning, efter vad i 9 kap. 9 § sägs, och har sökanden tillika begärt anstånd med boskillnadens beviljande, till dess han fått taga del av bouppteckningen, må boskillnadsansökningen ej bifallas, förrän en månad förflutit från det bouppteckningen tillställts makarna, såvida ej sökanden dessförinnan fullföljer ansökningen.

21 §.

När ansökning om boskillnad inkommit, så ock då boskillnad blivit beviljad, skall genom rättens eller domarens försorg kungörelse därom införas i allmänna tidningarna och i tidning inom orten ävensom underrättelse insändas till äktenskapsregistret.

22 §.

Vid allmän underrätt skall föras förteckning över alla där anhängiggjorda boskillnadsärenden, utvisande för varje ärende dagen, då ansökning däri gjordes, så ock alla i ärendet vidtagna åtgärder och av rätten eller domaren eljest meddelade beslut.

Särskilda bestämmelser rörande vissa andra mål.

23 §.

Vad i 8 § andra stycket är stadgat om mål angående hemskillnad enligt 11 kap. 2 § skall äga tillämpning jämväl beträffande mål emellan makar angående underhållsskyldigheten, såvida de ej på grund av söndring leva åtskilda, så ock beträffande mål dem emellan angående fråga, som avses i 8 kap. 6 eller 7 §.

24 §.

Har make yrkat åläggande för andra maken att utgiva underhållsbidrag enligt 5 kap. 5 eller 7 §, eller har, efter det till hemskillnad eller äktenskapsskillnad blivit dömt, make yrkat åläggande för den andre att utgiva underhållsbidrag enligt 11 kap. 25 eller 26 §, äge rätten på yrkande av käranden förordna, att svaranden skall utgiva skäligt bidrag för tiden intill dess laga kraft ägande dom föreligger.

Sådant förordnande kan när som helst av rätten återkallas.

25 §.

Har make yrkat att enligt 5 kap. 8 § av andra maken till nyttjande erhålla nödiga lösören, äge rätten på yrkande av käranden meddela förordnande därom för tiden intill dess laga kraft ägande dom föreligger.

Förordnande, varom nu är sagt, kan när som helst av rätten återkallas.

26 §.

Är å landet stämning uttagen i fråga, som avses i 24 eller 25 §, men har målet ej förevarit vid rätten, äge domaren på ansökan av käranden meddela förordnande, varom i nämnda paragrafer sägs, för tiden intill dess laga kraft ägande dom föreligger.

Innan förordnande meddelas, skall tillfälle beredas svaranden att yttra sig över ansökningen.

Har förordnande meddelats, tage rätten vid första rättegångstillfället i målet under omprövning, huruvida förordnandet skall äga bestånd. Det kan jämväl därefter när som helst återkallas.

27 §.

Förordnande, varom i 24, 25 eller 26 § sägs, gånge i verkställighet lika med laga kraft ägande dom.

28 §.

Vill make eller hans arvinge, att egendom skall sättas under särskild vård och förvaltning, efter vad som stadgas i 9 kap. 6 §, 11 kap. 17 eller 23 § eller 12 kap. 5 §, söke

han hos rätten förordnande därom. Har å landet sådan ansökning ingivits till domaren, äge han, om sökanden det äskar, meddela förordnande att gälla, till dess rätten, när ärendet till handläggning förekommer, tagit frågan under omprövning.

Innan förordnande, varom nu är sagt, meddelas, skall genom rättens eller domarens försorg tillfälle beredas andra maken att yttra sig över ansökningen.

Förordnande gånge utan hinder av förd klagan i verkställighet, såvida ej förbud däremot kommer från hovrätten.

Gemensamma bestämmelser.

29 §.

Åtgärd, som enligt 9 kap. 9 §, 11 kap. 20 eller 23 § eller detta kap. 16, 17, 18 eller 19 § eller 28 § andra stycket ankommer på domaren å landet, äge han vidtaga, även om han är jävig; anmäl dock, om förordnande för särskild domare tarvas, jävet utan dröjsmål i hovrätten.

30 §.

Klagan över rättens slutliga utslag i mål, som i detta kap. äro nämnda, skall, även om målet är av beskaffenhet att böra anhängiggöras genom stämning, föras genom besvär.

31 §.

Är part missnöjd med rättens under rättegång meddelade beslut i fråga, varom förmåles i 9 kap. 6 eller 9 §, 11 kap. 20 eller 23 § eller detta kap. 11, 24, 25 eller 26 §, må däröver föras särskild klagan.

32 §.

Har domaren å landet meddelat beslut, som enligt denna balk ankommer på honom, må klagan föras hos hovrätten; och vare tiden för besvårs anförande räknad från det klaganden erhöill del av beslutet.

33 §.

Over hovrättens beslut i fråga, som avses i 31 eller 32 §, må klagan ej föras.

16 KAP.

Allmänna bestämmelser.

1 §.

Då enligt denna balk tid skall räknas efter månad eller år, varde den dag för slutdag ansedd, som genom sitt tal i månaden motsvarar den, från vilken tidräkningen börjas. Finnes ej motsvarande dag i slutmånaden, varde den månadens sista dag ansedd för slutdag.

2 §.

Anteckningar om äktenskaps ingående och upplösning skola göras i kyrkoböckerna enligt de föreskrifter Konungen giver.

3 §.

Hos en för hela riket gemensam registreringsmyndighet skall föras äktenskapsregister för inskrivning av de uppgifter, vilka enligt denna balk skola anmälas för registrering, eller vilkas intagande i registret eljest varder föreskrivet.

4 §.

En samling av vad i äktenskapsregistret införes skall genom det allmännas försorg efter hand befordras till trycket och föras med register för varje år.

I den mån samlingen tryckes, skall den översändas till varje domstol och överexekutor; och skall samlingen där hållas tillgänglig för allmänheten.

5 §.

Närmare föreskrifter om äktenskapsregistrets förande och om den i 4 § ömförmälda samlingen meddelas av Konungen.

6 §.

Om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap är särskilt stadgat.

Det alla, som vederbör, hava sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit. Stockholms slott den 11 juni 1920.

GUSTAF.

(L. S.)

(Justitiedepartementet.)

ÖSTEN UNDÉN.

Nr 406.

(Färdig och datum kungöras från produktolen.)

Lag

om införande av nya giftermålsbalken;

given Stockholms slott den 11 juni 1920.

Vi GUSTAF, med Guds nåde, Sveriges, Götas och Vendes Konung, göra veterligt: att Vi, med riksdagen, funnit gott förordna som följer:

1 §.

Den nu antagna giftermålsbalken skall jämte vad här nedan stadgas lända till efterrättelse från och med den 1 januari 1921.

2 §.

Genom nya lagen upphävas med den begränsning här nedan stadgas: giftermålsbalken i 1734 års lag;

6 kap. 3 § ärvdabalken;

lagen den 1 juli 1898 om boskillnad;

lagen den 12 november 1915 om äktenskaps ingående och upplösning;

8 § 2 i lagen den 12 november 1915 om vad iakttagas skall i avseende å införande av lagen om äktenskaps ingående och upplösning;

tillika med alla de särskilda stadganden, vilka innefatta ändring eller förklaring av vad sålunda upphävida lagrum innehålla eller tillägg därtill;

så ock vad i övrigt finnes i lag eller särskild författning stridande mot nya lagens bestämmelser.

3 §.

Där i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till lagrum, som ersatts genom bestämmelse i nya lagen, skall denna i stället tillämpas.

4 §.

Vad i 9 kap. 1 § äldre giftermålsbalken stadgats därom, att hustrun följer mannens stånd, skall fortfarande äga tillämpning.

5 §.

1 mom. Beträffande makar, som ingått äktenskap, innan nya lagen trätt i kraft, skall i stället för bestämmelserna i 5—9 kap., 10 kap. 4—11 §§, 11 kap. 14—22 §§, 23 §

